

Reflectie stand pensioentransitie

Input DNB t.b.v. SZW-voortgangsrapportage monitoring Wtp

9 januari 2026

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

*Beoordelen
invaarmeldingen
verloopt gestaag*

*Robuuste
onderbouwing
evenwichtigheid en
implementatie
IT-systemen zijn de
voornaamste
uitdagingen*

Op verzoek van het ministerie van SZW reflecteren wij met deze rapportage op de stand van de pensioentransitie op basis van de opgedane ervaringen met de beoordeling van de invaarmeldingen van pensioenfondsen. Verzekeraars en niet-invarende pensioenfondsen blijven in deze rapportage buiten beschouwing.

Het beoordelen van invaarmeldingen door DNB verloopt gestaag dankzij forse inspanningen van alle betrokken partijen. Er zijn inmiddels 30 pensioenfondsen ingevaren, die samen de helft van het totaal aantal deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, en een derde van het totaal belegd vermogen vertegenwoordigen. Daarnaast hebben 46 fondsen, die vrijwel alle binnen een jaar beogen in te varen, een invaarmelding bij DNB gedaan. We verwachten daarbovenop komend jaar nog eens 62 invaarmeldingen te ontvangen.

Bij een transitie van deze omvang is onvermijdelijk dat partijen met uitdagingen worden geconfronteerd. In het bijzonder zijn (i) de robuuste onderbouwing van de evenwichtigheid van het invaren en (ii) de implementatie van de benodigde IT-systemen punten gebleken waar de pensioenfondsen in de aanloop naar het invaren veel aandacht aan hebben moeten besteden om de transitie zorgvuldig en beheerst te kunnen laten verlopen. Voor sommige fondsen heeft deze benodigde extra aandacht tot uitstel van de beoogde invaardatum geleid.

Ook voor de resterende invarende pensioenfondsen zijn deze aandachtspunten nog actueel. Door de ervaringen die de betrokken sectorpartijen en DNB met de reeds ingevaren fondsen hebben opgedaan kunnen deze punten in het vervolg van de transitie naar verwachting steeds sneller worden geadresseerd.

Op de volgende slides gaan we, naast op deze punten, in op het beoordelingsproces van DNB en aanscherpingen daarin. Ook reflecteren we op het wettelijk kader voor de stelselwijziging, dat zich robuust heeft getoond.

Robuuste onderbouwing van de evenwichtigheid is een uitdaging

Partijen hebben ruimte gevonden om waar nodig besluitvorming bij te stellen

Deelnemers moeten zich bij de transitie op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen en mogen geen onevenwichtig nadeel van het invaren ondervinden. Voor de invarende pensioenfondsen is het een uitdaging gebleken om te onderbouwen dat de besluitvorming hieraan invulling geeft.

De keuzes in de transitieplannen van sociale partners, die voor pensioenfondsen het uitgangspunt van de transitie vormen, zijn veelal sterk ingegeven door het wettelijk standaardinstrumentarium en in de sector bedachte standaardoplossingen. De transitieplannen geven pensioenfondsen over het algemeen beperkt houvast over de uit deze keuzes resulterende herverdeling tussen verschillende deelnemersgroepen en of deze in de specifieke omstandigheden van het fonds al dan niet beoogd is.

De wettelijke "standaardregel" voor het verdelen van het vermogen bij invaren benadert voor een standdaarsituatie de ftk-indexatieregels, maar houdt geen rekening met specifieke economische omstandigheden en specifieke kenmerken van pensioenfondsen. Onder andere door de inmiddels gestegen dekkingsgraden is bijstelling van besluitvorming in verschillende gevallen nodig gebleken. Ook bepaalde standaardoplossingen, bijvoorbeeld ten aanzien van compensatie voor het afschaffen van de doorsneesystematiek en de vulling van de solidariteitsreserve, zijn in specifieke situaties aanleiding geweest voor bijstellingen.

Bij deze bijstellingen bleek de in transitieplannen opgenomen relatief gedetailleerde vastlegging van de keuzes op instrument-niveau soms een aandachtspunt. Uiteindelijk hebben de ingevaren fondsen de herverdelingseffecten van deze instrument-keuzes echter in hun afwegingen kunnen betrekken en waar nodig met sociale partners de ruimte gevonden om de transitie-besluitvorming daarop bij te stellen. Vaak is daarbij de wettelijke verschuivingsruimte in de standaardmethode ingezet.

Bovenstaande aandachtspunten spelen ook voor de nog invarende fondsen. Voor een soepel proces is behulpzaam als pensioenfondsen centraal stellen welke doelstellingen zij hebben met het invaren en of en waarom zij daarbij bepaalde herverdelingseffecten beogen.

Daarnaast hebben de ingevaren pensioenfondsen veel aandacht moeten besteden aan de grip op en kwaliteit van de berekeningen ter onderbouwing van de evenwichtigheid van de besluitvorming. Voldoende aandacht hiervoor is ook voor de nog invarende fondsen belangrijk.

Zorgvuldige implementatie IT-systemen kost meer tijd dan ingeschat

Wettelijk kader heeft zich robuust getoond

Zorgvuldige aanpassing van IT-systemen is essentieel voor zowel de transitie als de uitvoering van de nieuwe pensioenregelingen. De benodigde tijd hiervoor is over het algemeen langer gebleken dan initieel ingeschat. Dit heeft er voor verschillende fondsen toe geleid dat zij hun beoogde invaardatum hebben moeten uitstellen.

Per 1 januari 2026 zijn evenwel bij vrijwel alle pensioenuitvoeringsorganisaties fondsen ingevaren. Hoewel voor het invaren van de resterende fondsen, waaronder verschillende zelfadministrerende fondsen, nog forse inspanningen nodig zullen zijn, is onze verwachting dat hiermee een grote stap ten aanzien van de voor de transitie benodigde implementatie van IT-systemen is gezet.

Het wettelijk kader heeft zich robuust getoond. Voor slechts enkele wijzigingen is aanleiding gezien:

- Zoals reeds aangekondigd bij de parlementaire behandeling is de uiterste transitiedatum met een jaar verlengd naar 1 januari 2028. Dit draagt bij aan een zorgvuldige en uitvoerbare transitie.
- Fondsen mogen tot maximaal 12 maanden afwijken van hun strategisch beleggingsbeleid. Hiermee neemt het risico af dat pensioenfondsen als gevolg van de stelselwijziging tegelijkertijd vergelijkbare aanpassingen in hun beleggingen (bijvoorbeeld hun rente-afdekking) doorvoeren, met mogelijk onwenselijke gevolgen voor prijsvorming en marktliquiditeit.
- Fondsen moeten hun implementatieplannen 12 maanden voorafgaand aan het invaren indienen, waar eerder een uniforme uiterste indieningsdatum van 1 juli 2025 gold. Deze aanpassing geeft pensioenfondsen die later in de transitieperiode invaren meer tijd om hun besluitvorming af te ronden. Zij kunnen daardoor meer profijt trekken uit de ervaringen van eerder invarende fondsen en kunnen de (financiële) ontwikkelingen tot aan hun indieningsdatum in hun besluitvorming betrekken.

DNB in intensieve interactie met sector

In vervolg vroegtijdiger focus op onderbouwing van de evenwichtigheid

Door intensieve interactie met de pensioensector (bijvoorbeeld Platform Pensioentransitie, ronde tafels) en met de pensioenfondsen met een voorliggende invaarmelding beoogt DNB vanuit haar toezichthoudende rol zo veel mogelijk bij te dragen aan een soepel transitieproces en het vinden van oplossingen bij knelpunten.

We streven ernaar in onze beoordelingsaanpak vroegtijdig de focus te leggen op de belangrijkste elementen van een invaarmelding. In beoordelingen hebben we daarom expliciet gemaakt welke bevindingen vóór het moment van invaren geadresseerd moeten worden en welke erna opgepakt kunnen worden. Een concreet voorbeeld daarvan zijn bevindingen over de risicohouding van een pensioenfonds en het daarop gebaseerde beleggingsbeleid. Wanneer uit de beoordeling blijkt dat deze bevindingen slechts beperkte relevantie hebben voor de evenwichtige belangenafweging en de resulterende vermogensverdeling, kunnen pensioenfondsen ervoor kiezen deze pas ná invaren te adresseren.

Een onderhanden aanscherping van ons beoordelingsproces is dat we in het vervolg vroegtijdiger in de beoordeling de focus zullen leggen op de onderbouwing van de evenwichtigheid van de besluitvorming (het “waarom”). We verwachten dat dit eraan zal bijdragen dat we voor de aankomende invarende fondsen de invaarbeschikking met een grotere tijds marge tot aan het invaarmoment kunnen uitsturen.